

MAGYAR ANYELVI KOMMUNIKÁCIÓ

Tanterv

**a román tannyelvű iskolákban
magyar anyanyelvet tanulók számára
ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLYTÓL II. OSZTÁLYIG**

Programa școlară

pentru disciplina

COMUNICARE ÎN LIMBA MATERNĂ MAGHIARĂ

**pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând
minorității naționale maghiare care studiază în limba
română**

CLASA PREGĂTITOARE, CLASELE I – a II-a

Bevezetés

A *Magyar anyanyelvi kommunikáció tanterv a román tannyelvű iskolákban magyar anyanyelvet tanulók számára az előkészítő osztálytól a II. osztályig* a magyar nyelv új szemléletű tanítását/tanulását kívánja megvalósítani az alsó tagozatos alapozó ciklusban (*előkészítő osztály, első osztály, második osztály*), amely az anyanyelvi nevelést a kommunikáció kompetenciaterületének egységes fejlesztési feladatrendszerében értelmezi. Az előkészítő osztályban heti 3 óra, míg az I. és II. osztályban 4-4 óra áll a pedagógus rendelkezésére ezen tanterv megvalósítására.

Modern pedagógiai szemléletmódot és kompetenciaalapú tanítási stratégiát képvisel, azáltal, hogy nyelvészeti, fejlődéslélektani, logopédiai kutatások eredményeire támaszkodik. A kompetenciafejlesztés igazodik a gyermekek életkori sajátosságaihoz, játékos tevékenységek és gyakorlatok során valósul meg.

Koncentrikusságra törekszik. Az előkészítő osztály tantervi követelményeit ismétli bővebben, magasabb fogalmi szinten. Felsorolja – nagyobb sugarú körben érinti – a korábban már alapszinten kialakított sajátos fejlesztendő kompetenciákat, biztosítva azt, hogy a megvalósítás középpontjában a gyakorlat álljon. Lehetőséget ad a pedagógus-kisiskolás szerepkörének megváltozására: az oktatás-nevelés középpontjába a kisiskolást helyezi, a pedagógus pedig ismeretátadó szerepéből moderátorrá, szervezővé, segítővé válik.

Az előkészítő osztálytól kezdve a magyar nyelv tanítása a beszéd fejlesztésére teszi a hangsúlyt, s mindvégig szem előtt tartja a kommunikációs képességek kibontakozását, másrészt ügyel az elsajátítandó tananyagra, arra a kulturális örökségre, melynek ismerete hozzájárul a társadalomba való beilleszkedésre. Ezért mondjuk, hogy a jelen tanterv gyermekközpontú és személyiségfejlesztő, követve mindazon alapkompenciák fejlesztését, melyeket az EU követelményként fogalmazott meg (Lisszabon, 2000).

Az előkészítő osztályban a fejlesztés középpontjában a szóbeli kommunikáció megalapozása és fejlesztése, valamint a szövegértő képesség megalapozása áll, a szóbeli gondolatközlés tartalmának, nyelvi megformáltságának, fonetikai jellemzőinek tudatosítása révén.

Az első osztályban a fejlesztés középpontjában a szóbeli kommunikáció fejlesztése, valamint a szövegértő képesség megalapozása áll, a szóbeli és írásbeli gondolatközlés tartalmának, nyelvi megformáltságának, kifejező, közlő, jelölő funkciójának és fonetikai jellemzőinek tudatosítása révén.

A második osztályos tanterv az első osztály tanterv követelményeit ismétli bővebben, magasabb fogalmi szinten, középpontjában az olvasás és az írás jelrendszerének elsajátítása áll. A tanulás eredményességét befolyásoló gondolkodási műveletek és értelmi képességek fejlesztése mellett lehetőséget teremt az olvasás és a szövegértés fejlődésének függvényében az alapvető tanulási technikák tapasztalati megismerésére, kipróbálására és aktivizálására. A gyermek aktív résztvevője a kommunikációs folyamatoknak. Gyakorolja a szövegek értelmezését, alkotását és a társas kommunikációt. Folyamatosan fejlődik szókincse, olvasási rutinja és íráskészsége, szövegelemző és szövegértő képessége, kifejtja a szövegtartalommal kapcsolatos álláspontját. Megtapasztalja az információk szűrésének, válogatásának, csoportosításának szükségességét.

A tanterv felépítése:

- Általános ismertető
- Alapkompetenciák
- Sajátos kompetenciák és tanulási tevékenységek
- Tanulási tartalmak
- Módszertani javaslatok

A tanterv újszerűsége:

- esélyt teremt a tanulók képességeiben mutatkozó különbözőségek kezelésére,
- hatékonyá teszi a tanító alapozó munkáját,
- megelőzi a korai tanulási kudarcok kialakulását.

Alapkompetenciák

1. A szóbeli közlés megértése (beszédészlelés)
2. A szóbeli kifejezőképesség (beszédprodukción)
3. Az írott szöveg megértése
4. Az írásbeli kifejezőképesség

Sajátos kompetenciák és tanulási tevékenységek

1. A szóbeli közlés megértése (beszédészlelés)

Előkészítő osztály	I. osztály	II. osztály
<p>1.1. Fonológiai jelenségek felismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> - a hallást és a beszédhanghallást fejlesztő játékos tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> • a közvetlen környezet hangjainak felismerését segítő gyakorlatok • a hangfelismerést, célzó játékok - a köznyelvi kiejtés normáinak felismerését szolgáló tevékenységek <p>1.2. Szintaktikai és szemantikai jelenségek felismerése szóbeli szövegekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - játékos gyakorlatok a szóbeli szöveg megértésére: <ul style="list-style-type: none"> • a térbeli, az időbeli és mértékbeli relációkat kifejező szavak felismerését segítő gyakorlatok • a kérdőszavak megfigyeltetését célzó gyakorlatok 	<p>1.1. Fonológiai jelenségek tudatos megkülönböztetése</p> <ul style="list-style-type: none"> - a hallást és a beszédhanghallást fejlesztő játékos tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> • a hangok helyének lokalizálása a szavakban, szótagokban • szótagokra és hangokra bontás • szavak felismerése magánhangzók alapján) fejlesztő gyakorlatok - ritmus és intonáció felismerését célzó játékos gyakorlatok <p>1.2. Szintaktikai és szemantikai jelenségek felismerése változatos témájú szóbeli szövegekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - tőszavak és toldalékos szavak megkülönböztetését segítő feladatok - játékos gyakorlatok a szóbeli szöveg megértésére: <ul style="list-style-type: none"> • a kép és a szövegtartalom társítására szolgáló tevékenységek • az egymásutánosság, a sorrendiség érzékelését célzó feladatok 	<p>1.1. Fonológiai jelenségek felismerése, tudatos megkülönböztetése, rövid és hosszú magánhangzók és mássalhangzók azonosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - a hallást és a beszédhanghallást fejlesztő játékos tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> • hangok akusztikus differenciálását segítő gyakorlatok • a rövid és hosszú magánhangzók és mássalhangzók megkülönböztetését célzó gyakorlatok - az auditív emlékezet fejlesztését szolgáló gyakorlatok <p>1.2. Szintaktikai és szemantikai jelenségek felismerése a szóbeli kommunikációban</p> <ul style="list-style-type: none"> - a mondatbeli szórend felismerését segítő gyakorlatok - a mondatban előforduló szavak elkülönítését és a szómenyiség megállapítását segítő gyakorlatok - a beszédben előforduló nem sztenderdnek megfelelő hibák javítását célzó gyakorlatok - játékos gyakorlatok a szóbeli szöveg megértésére: <ul style="list-style-type: none"> • a szókincs bővítő gyakorlatok - a szövegemlékezet fejlesztését szolgáló gyakorlatok

Előkészítő osztály	I. osztály	II. osztály
<p>1.3. Aktív befogadóként való részvétel egyszerű kommunikációs helyzetekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - szóbeli és metakommunikációs reakciók a mesehallgatások alkalmával - meghallgatott mesének megfelelő kép kiválasztása 	<p>1.3. Aktív befogadóként való részvétel élethelyzetekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - találós kérdések, gyerekdalok, mesék érdeklődéssel való hallgatása - a mondókák, a gyermekversek, a mesék mondanivalójának megértését és megélését szolgáló gyakorlatok - magyar nyelven szinkronizált rajzfilmek megnézése és egyes cselekvések mímélése - kedvenc rajzfilmszereplő kiválasztása, lerajzolása, pantomimmel való bemutatása - párbeszéd meghallgatása és a két szereplő közötti viszony azonosítása (a beleélést, és az empátikus magatartást fejlesztő helyzetek, gyakorlatok) - non-verbális kommunikációs játékok (gesztusok, mimika, megértése és alkalmazása) 	<p>1.3. Aktív befogadóként való részvétel kommunikációs helyzetekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - beleélést, és az empátikus magatartást fejlesztő helyzetek, gyakorlatok - olyan kommunikációs helyzetek létrehozása, melyek a közlő és a befogadó viszonyát tükrözik - olyan tevékenységekben való aktív részvétel, amely a hallottak megértését igazolja (tanító által megnevezett tevékenységek végrehajtása - "vezényszavak" ismeretének bizonyítása, egyszerű játékokban való részvétel - szabályok megértésének bizonyítása) - tekintettartás gyakorlása - szükséges és hatásos gesztusok megfigyeltetése, olyan szerephelyzetek alakítása, amelyekben a meghatározott testtartás gyakoroltatható - cím és a mese néhány mondata után jóslás megfogalmazása, folytatás "kitalálása"

2. A szóbeli kifejezőképesség (beszédprodukción)

Előkészítő osztály	I. osztály	II. osztály
<p>2.1. Fonológiai jelenségek alkalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> - beszédszervek helyes működését segítő játékos gyakorlatok a magyar beszédhangok sajátosságainak megfelelően: <ul style="list-style-type: none"> • hangutázással egybekötött beszédleghzés gyakoroltatása • pontos hangképzést fejlesztő gyakorlatok • megfelelő nyelv- és ajakállás gyakoroltatása • megfelelő nyelv és ajakállás az a és o, e és á valamint az é és i hangok megkülönböztetésére • a rövid és hosszú magánhangzók és 	<p>2.1. Fonológiai jelenségek tudatos alkalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> - hangdifferenciálási gyakorlatok a fonémák minősége szerint - magánhangzók és mássalhangzók akusztikus megkülönböztetését és a helyes artikulálást fejlesztő játékos gyakorlatok - rövid és hosszú magánhangzót, rövid és hosszú mássalhangzót tartalmazó szavak ejtését célzó gyakorlatok - hangleválasztási gyakorlatok - a hangok helyének meghatározását célzó gyakorlatok szavakban, szótagokban 	<p>2.1. Fonológiai jelenségek készségi szintű alkalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> - rajzfilmszereplő megfigyelése és utánzása - szerepjátékokban való részvétel - érzések vagy szándékok kifejezésére szolgáló játékos gyakorlatok a hanglejtés, hangsúly változtatásával (Kérek egy ceruzát!-kérésként, parancsolásként, Hull a hó!-megállapításként, kérdésként, örömmel felkiáltásként) - szófelismerő gyakorlatok magánhangzók alapján

Előkészítő osztály	I. osztály	II. osztály
<p><i>mássalhangzók ejtését célzó gyakorlatok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>köznyelvi kiejtés normáihoz való igazodást célzó gyakorlatok</i> <p>2.2. Szintaktikai és szemantikai jelenségek intuitív alkalmazása egyszerű közlésekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>a meglévő szókincs aktivizálását, kiépítését, bővítését szolgáló gyakorlatok</i> - <i>új szavak használata megfelelő szövegkörnyezetben</i> - <i>a szavak mondatokká fűzésének gyakorlása</i> - <i>tárgyak leírása egyszerű kérdések alapján vagy bemutatkozás (pl. Hogy hívnak? Hány éves vagy? Ki a barátod? Mit csinálsz?)</i> - <i>kommunikációs helyzetteremtés a beszélői magatartás megnyilvánulására</i> - <i>egyszerű párbeszédben való részvétel: tárgy elkérése, kérés megfogalmazása, megköszönése (szükség esetén kérdések megismétlésével)</i> - <i>gyakorlatok a térbeli, időbeli, és mértékbeli relációkat kifejező szavak helyes használatára</i> - <i>gyakorlatok a kérdőszavak helyes használatára</i> <p>2.3. Egyszerű kommunikációs helyzetekben való részvétel aktív közlőként és befogadóként</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>kommunikációs helyzetteremtés a beszélői magatartás megnyilvánulására</i> - <i>a helyzetfelismerést, beszédhelyezethez való alkalmazkodást fejlesztő gyakorlatok</i> - <i>kérdés és felelet megfogalmazásának gyakorlása</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>szavak alkotása megadott hangokból</i> - <i>szógyűjtés adott kezdőhangra, adott szótagra</i> - <i>szótagolási, hangoztatási gyakorlatok</i> - <i>mondatritmus, szóritmus, szóhangsúly érzékelését fejlesztő játékos gyakorlatok</i> - <i>játékos gyakorlatok a kijelentő, kérdő, és felkiáltó mondat hanglejtésének érzékelésére</i> <p>2.2. Szintaktikai és szemantikai jelenségek intuitív alkalmazása rövid szóbeli szövegekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>mesélés gyakorlása segítőkérdések alapján (pl. Hol voltál a tegnap? Mit csináltál ott? Miért tetszett?)</i> - <i>mondatkapcsolások (időrendiség érzékeltetésére vagy kötőszavak segítségével)</i> - <i>a helyes toldalékolás gyakorlása játékosan mondatkontextusban</i> - <i>gyakorlatok ellenkezés kifejezésére (egy tanuló mesél valamit, társa az ellenkezőjét mondja)</i> - <i>a szótóváltások megfigyelését segítő gyakorlatok</i> <p>2.3. Aktív közlőként és befogadóként való részvétel életszerű kommunikációs helyzetekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>mondat megfogalmazásának gyakorlása és hallott szöveg önálló reprodukciója</i> - <i>a beszédritmus, hanglejtés, hangerő, hangmagasság igazítása a kommunikációs</i> 	<p>2.2. Szintaktikai és szemantikai jelenségek alkalmazása adott témában</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>egyszerű kérdésekre való válaszolás (pl. Mi tetszik neked? Fagyit vagy süteményt szeretnél? Banánt vagy narancsot kérsz? Miért? Ki a kedvenc meseszereplőd? Miért?)</i> - <i>mondatok bővítése kérdések segítségével</i> - <i>hiányos mondatok kiegészítése megfelelő szavakkal</i> - <i>párbeszédben, játékos gyakorlatban való részvétel egy olvasmány, film vagy előre megbeszélt téma alapján</i> - <i>játékos gyakorlatok megkezdett szöveg folytatására kérdések alapján (mese, történet)</i> - <i>meséhez, filmhez, rajzfilmhez, iskolai eseményhez, közösség életéhez kapcsolódó beszélgetésben való részvétel</i> <p>2.3. Kommunikációs helyzetekben való részvétel aktív közlőként és befogadóként</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>kérés megfogalmazásának gyakoroltatása</i> - <i>magyarázat megfogalmazása</i> - <i>történet elmesélése</i> - <i>játékos gyakorlatok olvasott szöveg alapján</i>

Előkészítő osztály	I. osztály	II. osztály
<p><i>a párbeszéd szabályainak betartásával</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - köszönés, bemutatkozás gyakoroltatása - beszélgetés kezdeményezésére való ösztönzés - beszélgetésbe való bekapcsolódásra készítés - társakra való figyelés gyakoroltatása az aktív témataratás érdekében - játékos gyakorlatok az érzelmek, beszélői szándék érzékeltetésére 	<p><i>helyzethez</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - érzelmek, beszélői szándék érzékelésére szolgáló játékos gyakorlatok - egy személy, háziállat, tárgy, kedvenc játék egyszerű bemutatása, leírása - szövegalkotási gyakorlatok konkrét helyzetekben: képek, eseménykép, adott szavak alapján 	<ul style="list-style-type: none"> - szerepre, előadásra való készülés - projekteknben, csoportmunkákban való részvétel és a megvalósítás lépéseinek megértése és megbeszélés - rövid párbeszédekben való részvétel (a piacon, az üzletben, az orvosnál, a vidámparkban, a bábszínházban, a moziban)

3. Az írott szöveg megértése (az olvasás tanulása)

Előkészítő osztály	I. osztály	II. osztály
<p>3.1. Jelek, szimbólumok felismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>konvencionális jelek megfigyelése: emotikonok, választott grafikus jelek az osztály szintjén (pl. szív -szeretettel, ceruza – Rajzold!, festőpaletta – Színezd ki!)</i> - egyszerű közlekedési jelek felismerése (pl. átjáró, iskola, biciklissáv, kórház, metró, parkoló) - <i>kifestőskönyv, egyszerű képregény "olvasása" (szükség esetén tanítói segítséggel)</i> 	<p>3.1. Egyes betűk (amelyek azonosak a román és magyar nyelvben) felismerése leírt szótagokban, szavakban, mondatokban, rövid szövegekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>betűfelismerési gyakorlatok - játékos gyakorlatok betűk, szótagok kiszínezésére, bekarikázására, aláhúzására</i> - <i>betű és betűsor hangoztatásának gyakoroltatása</i> - <i>hang és betű megfeleltetését fejlesztő gyakorlatok</i> - <i>szótagolás, szótagszámlálás, szótagjelölés</i> - <i>játékos rímfelismerési gyakorlatok</i> - <i>a nyelvi elemek tudatos felépítésének érzékeltetését célzó gyakorlatok:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>a mondat felbontása szavakra</i> • <i>a szó felbontása szótagokra</i> • <i>a szótagok felbontása betűkre</i> - <i>mondat, szó, szótag, betű szimbólumainak felismerését és megkülönböztetését célzó játékos gyakorlatok</i> - <i>leválasztást segítő játékos gyakorlatok</i> - <i>az új betű helyének jelölését szpolgáló gyakorlatok</i> 	<p>3.1. A magyar nyelv specikus betűinek felismerése leírt szótagokban, szavakban, mondatokban, rövid szövegekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>betűfelismerési gyakorlatok - betűk, szótagok kiszínezésére, bekarikázására, aláhúzására</i> - <i>hang és betű megfeleltetését fejlesztő gyakorlatok</i> - <i>specifikus betű és betűsor hangoztatásának gyakoroltatása</i> - <i>gyakorlatok a magánhangzók és mássalhangzók felismerésére, megkülönböztetésére</i> - <i>mondatok, rövid szöveg hangos olvasása</i> - <i>párbeszédes képregény hangos olvasása</i>

Előkészítő osztály	I. osztály	II. osztály
<p>3.2. Egyszerű szavak, tulajdonnevek jelentésének azonosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - játékos gyakorlatok saját keresztnév, tanfelszerelések, osztályberendezési tárgyak szókártyáinak felismerésére (füzet, könyv, tolltartó, pad, ajtó, ablak, függöny, tábla) - nagy nyomtatott betűből alkotott személynevek olvasásának gyakoroltatása - játékos gyakorlatok a tematikus szemléltetőkön található szavak azonosítására <p>3.3. Szimbólumok, konvencionális jelek szövegek iránti érdeklődés tanúsítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - könyvek lapozása, kedvenc könyv bemutatása - új üzenet, szókártya felismerése az osztályban - képolvasás kifestős-könyvből, képeskönyvből 	<ul style="list-style-type: none"> - adott hang/betű szóhoz rendelésének gyakorlása (szógyűjtés) - összeolvasási gyakorlatok: szótagok, szavak, mondatok (a román és magyar nyelvben azonos betűk felhasználásával) - szótagjelölési gyakorlatok szimbólumokkal: <ul style="list-style-type: none"> • szótaghelyettesítés • szótagok összeillesztése - kis és nagybetű összehasonlítását segítő gyakorlatok <p>3.2. Ismert betűkből alkotott szavak, mondatok jelentésének felismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> - képek és szókártyák felismerését, társítását megfeleltetését segítő játékos gyakorlatok - képek és a megfelelő rövid mondatok találatását segítő játékos gyakorlatok - személynevek olvasásának gyakoroltatása - ismert mese, gyermekkönyv, gyermeklap címének felismerése - képregény, rövid párbeszédének elolvasása - olvasott párbeszéd megértésének bizonyítása rajzzal, pantomimmal, kérdésekre való válaszadással <p>3.3. Az olvasott szövegek iránti érdeklődés tanúsítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - olyan könyvek bemutatása, amelynek képanyaga és rövid szövege felkelti a gyermek érdeklődését és alakítja az ízlését - könyvtárlátogatás 	<p>3.2. Egyszerű, rövid szövegek jelentésének megértése</p> <ul style="list-style-type: none"> - utasítószöveg elolvasása és végrehajtása (pl. ételrecept, játékszabály, sólisztgyurma) - az elolvasott szavak, szószerkezetek, mondatok, rövid szövegek megértését bizonyító játékos gyakorlatok: rajz, feleletválasztásos gyakorlat, igaz-hamis logikaiérték megállapítása, pantomim, kérdésekre való felelet - az olvasott szöveg szereplőinek csoportosítása adott tulajdonságok alapján - az olvasott szöveg cselekményének reprodukálása képsor, cselekvést jelentő szavak segítségével - játékos gyakorlatok az összetett szavak olvasására és megértésére <p>3.3. Az olvasás iránti érdeklődés tanúsítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - különböző, a gyermekek érdeklődést felkeltő ismeretterjesztő szövegek (pl. dinók, állatok) olvasása, akár az internetről is - szövegek, képek keresése az interneten projektek kidolgozásához

Előkészítő osztály	I. osztály	II. osztály
- üdvözlések bemutatása (Karácsony, Húsvét, születésnap)	- egyéni könyvtár bemutatása - saját könyv bemutatása - kedvenc mese, meseszereplő bemutatása	- olyan szöveg, vers keresése, amelyet a tanuló szívesen mondana el osztályünnepélyen

4. Az írásbeli kifejezőképesség

Előkészítő osztály	I. osztály	II. osztály
<p>4.1. Egyszerű grafomotoros tevékenységek kivitelezése, személynevek nagybetűvel való lejegyzése</p> <ul style="list-style-type: none"> - játékos gyakorlatok keresztnevek nagy nyomtatott betűvel való leírására (pl. postásos játék - rajzos levél elküldése egy barátinak, osztálytársnak, a címzett neve rajzzal vagy nagy nyomtatott betűkkel van jelölve) 	<p>4.1. Tanult betűkből alkotott szavak, mondatok átírása</p> <ul style="list-style-type: none"> - szótagok, szavak másolását fejlesztő írásgyakorlatok (írottról írottra, majd nyomtatottról írottra) - szavak válogató másolása a már ismert betűkből - üdvözlés készítése a szöveg tábláról való másolásával - betűkapcsolás másolással 	<p>4.1. Olyan szavak, mondatok átírása, amelyek tartalmazzák a magyar nyelv sajátos betűit</p> <ul style="list-style-type: none"> - betűk másolása írottról írottra, majd nyomtatottról írottra - szavak, mondatok írása látó-halló tollbamondás (megfigyelés utáni diktálás) és tollbamondás után - szóalkotás és szóírás adott betűkből - írásgyakorlatok szóhalmaz mondatra fűzésére - rövid szövegek másolása - az egyjegyű és kétjegyű, rövid és hosszú mássalhangzók helyesírása - szavak csoportosítása magánhangzók és mássalhangzók időtartama szerint - mondatok kiegészítése toldalékos szavakkal, kérdések alapján - helyesírást, önellenőrzést, önálló hibajavítást fejlesztő gyakorlatok
<p>4.2. Üzenet megalkotása konvencionális jelek segítségével</p> <ul style="list-style-type: none"> - üzenet "írása" egy barát vagy osztálytárs számára rajzzal, emotikonokkal - üdvözlés készítése, amelyben az üzenetet konvencionális jelek hordozzák 	<p>4.2. Üzenet szerkesztése képek, konvencionális jelek és tanult betűk felhasználásával</p> <ul style="list-style-type: none"> - „levélírás” folyóiratokból, újságokból kivágott betűk, szavak lapra ragasztásával - üdvözlés megírása a pedagógus által nyújtott minták alapján - barát/családtag lerajzolása, nevének leírása - pedagógus által megnevezett tárgy lerajzolása 	<p>4.2. Rövid üzenet írása egyszerű kommunikációs helyzetekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - kérdőívszerű mondatok kiegészítése (pl. Kedvenc játékom a ..., Kedvenc háziállatom a ..., Legjobb barátom neve..., Testvéretem...hívják) - mondatok kiegészítése kérdések alapján - kedvenc meseszereplő/rajzfilmfigura/háziállat lerajzolása és írásbeli bemutatására néhány

<p>4.3. Integrált projektek készítése szókétyák felhasználásával</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekt készítése, amelyben a tanító által készített és ismert szókétyákat használják társítva a megfelelő rajzzal - rajzok készítése 	<p>és megnevezésének leírása</p> <p>4.3. Érdeklődés tanúsítása az írás egyszerű alkalmazására</p> <ul style="list-style-type: none"> - tombolák készítése - pénzermék és bankjegyek készítése és használata - ismert témához óriás könyvek készítése (pl. Medvék könyve, A delfin, Piroska és a farkas) 	<p>egyszerű mondattal (pl. Ez itt Cili. Ő az én cicám. Nagyon szeretem./Tavasz van. Kibújnak a hóvirágok. Szeretem ezt az évszakot.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - egyszerű utasítások leírása (játék, ételrecept) <p>4.3.Érdeklődés tanúsítása az írás használatára a mindennapi élethelyzetekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - szerep reklámjának elkészítése - meghívó írása szerepre, tombolára, - osztálynapló vezetése a csoport vagy az osztály számára - a funkcionális kommunikációt szolgáló játékok: levélváltás (boríték megcímezése), vásárlási lista, csomagolási lista, üzenet a szülőknek, barátoknak
--	---	---

TANULÁSI TARTALMAK

Az alábbi táblázat azokat a tanulási tartalmakat foglalja magába, amelyek kiemelten a kommunikációs kompetenciák fejlesztését szolgálják; a tartalmak nem önállóan kerülnek feldolgozásra; a metanyelvezet nem használatos.

	Előkészítő osztály	I. osztály	II. osztály
Szóbeli kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> - köszönés - bemutatkozás - tárgy elkérése - segítségkérés - megköszönés - egyszerű párbeszéd - térbeliség, időbeliség kifejezése - kérdőszavak használata - egyszerű üdvözlés 	<ul style="list-style-type: none"> - egyszerű történet mesélése (jelen és múlt idő) - beleegyezés és ellenkezés kifejezése - tetszés és nemtetszés kifejezése - személy bemutatása (osztály, család) - játék bemutatása - párbeszéd családi témakörben - engedély kérése 	<ul style="list-style-type: none"> - választás megindoklása - párbeszéd ismert témakörben - egyszerű magyarázat megfogalmazása - információ kérése - információ nyújtása - sajnálat kifejezése - bocsánatkérés
Szöveg	<ul style="list-style-type: none"> - részletek illusztrált meséskönyvből, képregényből - meghallgatott meserészlet (min. 1-2 perc) 	<ul style="list-style-type: none"> - egyszerű, gazdagon illusztrált szövegek, amelyek a már ismert betűket tartalmazzák 	<ul style="list-style-type: none"> - az olvasásra szánt szöveg minimum 100 szót tartalmaz - elbeszélő szövegek, mesék - rövid ismeretterjesztő szövegek - egyszerű funkcionális szövegek (játékok utasításai, ételreceptek, plakátok, szórólapok, meghívók, üzenetek, listák)
A nyelv szabályosságai	<ul style="list-style-type: none"> - hangsúly észlelése - kérdőmondatok hangsúlyozása - magánhangzók helyes ejtése (a és o, e és á valamint az é és í megkülönböztetése) - rövid és hosszú magánhangzók illetve mássalhangzók 	<ul style="list-style-type: none"> - kijelentő, kérdő, és felkiáltó mondat hangjelzésének érzékelése - szótag érzékelése - a szótőváltozások észlelése (pl. tó-tavak, kanál-kanalak, tükr-tükröt, tél-telet, nyár-nyarat)) 	<ul style="list-style-type: none"> - a magyar nyelv helyesejtési szabályai

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

Az anyanyelvi nevelés alapelvei:

- Játékosság
- Élményközpontúság
- Beszédkésztetés
- Komplexitás
- Folyamatosság
- Szemléletesség
- Fokozatosság
- Gyakorlatiasság
- Integráció (műveltségi területek közötti és műveltségi területen belüli)

ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY

1. A szóbeli közlés megértése (beszédészlelés) – cél a hangok azonosítása valamint a szóbeli közlés (szövegek) észlelése és megértése.

- A hallást és beszédhanghallást fejlesztő játékos tevékenységek:
 - A közvetlen környezet hangjainak felismerése (Például: kulcs csörgése, csengő csengése, az autó burrogása, egymás hangjának felismerése stb.)
 - Hangfelismerés, hangdifferenciálás - a hangok tulajdonságainak megkülönböztetése: hosszú-rövid, zöngés-zöngétlen hangok felismerése (Például: a „k” hangra a gyermekek koppanatának, „sz” hangra sziszegnek, „Ha hosszan hallod a hangot a szóban, mondd utánam, ha nem, ne mondd utánam!”), visszhangjáték (Például:”Mondd ki azt a hangot, amelyiket a szóban hosszan hallod!”)
 - Két hang differenciálása (Például: Bemutatjuk a vonat és a kígyó képét. „Minek a hangját hallod: s-sz?” Hansonlóan történik a c-cs, z-zs, d-t, k-g, k-t, m-n, b-g hangok differenciálása.)
 - Hanganalízis (Például: ”A hangot a szó elején/végén/belsejében hallod?”, szógyűjtés (kiválasztott hanggal a szó elején, végén, belsejében)
 - Játékos rímfelismerési gyakorlatok – Rímpárok felismerése spontánul, hallás után (Példa: képeken is ábrázolt négy szóról kell eldönteni, melyek illenek össze, melyik három rímmel, majd az összetartozó képeket el kell helyezni egy ház három ablakában, a nem rímelőt pedig a tetőre kell tenni: pipa-liba-szék-csiga)
- A köznyelvi kiejtés normáinak felismerését szolgáló tevékenységek figyelembe véve a helyi nyelvjárás sajátosságait.
 - Hangdifferenciálási gyakorlatok a fonémák minősége szerint – a hangok időtartamának érzékelése: visszhangjátékok (Például: „Mondd ki azt a hangot, amelyiket a szóban hosszan hallottad!”), kopogtatós játék (Például: „Ha hosszan hallod a ... hangot, koppants!”)
- Játékos gyakorlatok a szóbeli szöveg megértésére:
 - A térbeli-, időbeli-, és mértékbeli relációkat kifejező szavak felismerését segítő gyakorlatok - a relációszókinccs fejlesztése a tájékozódásnak, a mindennapi létnek, a helyes világnép kialakulásának, ugyanakkor az anyanyelv elsajátításának és az eredményes kommunikációnak elemi feltétele. (Például: Relációsavak használatának megfigyelése mozgásos játékok során: ”Tedd a labdát a pad mellé/elé/mögé/alá!”, Különböző idősorok megértése: tegnap, ma, most, utána, holnap. Dolgok, közötti mennyiség, nagyság, gyakoriság, rész-egész szerinti viszonyok, különbségek, sorrendek kifejezésére használt szavak megfigyelése a közlésben.)
 - Tájékozódás síkban, térben: mozgásos játékok, utasítások végrehajtása (Például: „Hajolj le!”, „Lépj hátré előre, kettőt hátra!”, „Állj az asztal mellé/elé/mögé!” stb.) viszonyfogalmak játékos gyakorlása (Például: „Tedd a kockát a szék alá stb.), test mozgatása megadott irányba
 - A testséma fejlesztését szolgáló játékos gyakorlatok – mondóka közben az arc/test részeinek mutogatása, majd közös beszélgetés a gyermekekkel (Például: „Miről szól a mondóka?”: Sűrű erdő – haj; Kopasz mező – homlok; Pillogató – szemek; Szuszogató – orr; Tátogató – száj). A mondóka begyakorlása, többszöri ismétlése, tükör előtt. A magyarázat képről történik, a gyermek a feladatot magán, tükör előtt végzi.
 - A kérdőszavak megfigyeltetését célzó gyakorlatok – a kérdőszókinccs ismerete a kérdések megértése és a kérdezés technikájának gyakorlása.

- Verbális és non-verbális reakciók a mesehallgatás alatt
- Cselekmény folytatásának "jóslása" a mese címe vagy kezdőmondatai alapján
- Mese hangulatának érzékeltetése, a cselekmény bemutatása pantomimmal
- Meghallgatott szöveg tartalmának megfelelő kép társítása

Mindezek a tevékenységek a figyelem fejlesztését is szolgálják.

2. A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése (beszédprodukción) – cél a szóbeli megnyilvánulás bátorítása, a monológokban (pl. elmesélés) és párbeszédekben való részvétel

- A beszédszervek helyes működését segítő játékos gyakorlatok a magyar beszédhangok sajátosságainak megfelelően:
 - Hangutazással egybekötött beszédlevegzés – gyakorlatok beépítése keretmesébe (Például: „Üljetek be az autóba, indítsátok be a motort!” - Mély belégzés - „Brrrrr” – ajakréssel kilégzés”. Lélegzőgyakorlat hangutazással (Például: „Fúj a szél”: a levegő mozgásának megjelenítése halk „f” hanggal, középerős „sz” hanggal, majd „z” vagy „v” hanggal)
 - Megfelelő nyelv és ajakállás - egyszerű ajakmozgások (Például: „o”- ajakkerekítés, „e” ajkak szűkítése), összetett ajakmozgások (Például: ajkak távolítani, kerekíteni: „u-i-u-i”, ajkakat csukni, kerekíteni: „m-u-m-u”), nyelvizom-erősítő gyakorlatok (Például: csettintés nyelvvél)
 - Megfelelő nyelv és ajakállás az a és o, e és á valamint az é és i hangok megkülönböztetésére
 - A magánhangzók és mássalhangzók akusztikus megkülönböztetését és a helyes artikulálást fejlesztő játékos gyakorlatok – a magánhangzók és mássalhangzók elkülönítése, artikulálása változó hangkörnyezetben (Például: hangoztató játékok magán- és mássalhangzókkal, a kiejtésbeli különbségek megfigyeltetése)
 - Hangváltási gyakorlatok – egy hang izolált kiejtése a szóban elfoglat helyének megnevezésével (Például: „Melyik hanggal kezdődik a „fal” szó?”) Szótagolási, hangoztatási gyakorlatok – játékos gyakorlatok: mondókák kopogása szótagolással, hangokra bontással, szótagkopogás: (Például: „Hányszor kopogsz ennél a szónál?”), szóalkotás szótagokból, szó szótaghoz való rendelése
 - Szófelismerő gyakorlatok magánhangzók alapján – szógyűjtés megadott magánhangzókkal (Például: e – é: egér, szekér), magánhangzós beszéd (Például: „karalábé: a-a-á-é”)
 - A köznyelvi kiejtés normáihoz való igazodást célzó gyakorlatok – játékos gyakorlatok a gyermekek kiejtésbeli és nyelvhelyességi hibáinak folyamatos javítására
 - Különböző hangmagasságok észlelése és reprodukálása (pl. cinke és medve beszélget)
 - Helyesejtést segítő játékos gyakorlatok – mozgás, zene, ritmus, kiejtés társítása (pl. mondókát mond és tapsol, mondókát a tartalomnak megfelelő mozgással kíséri)
 - Auditív emlékezet fejlesztését szolgáló gyakorlatok – ritmusos tevékenységek megerősítik az időbeli sorrendről kialakított képzeteket, fejleszti a rövidtávú auditív memóriát. (Például: A gyermekek körben állnak, mindegyik mond egy-egy állatnevet, de csak úgy kapcsolódhat be a játékba, ha az előtte elmondott állatneveket felsorolja.) Mondatbővítés, szóláncbővítés
 - Játékos szóismétlések (pl. az első gyerek mond egy állatnevet, a többiek amikor belépnek a játékba megisméltik az előzőleg elhangzottakat és kiegészítik a sort egy új szóval)
 - Egyszerű kérdésekre való felelet, tárgy vagy élőlény bemutatása, bemutatkozás (pl. Hogy hívnak? Ki vagy te? Hány éves vagy? Ki a barátod? Mit csinálsz?) a már meglévő szókincs aktivizálásával, bővítésével, új szavak használatával megfelelő szöveghelyzetben, szituációs játékokkal
 - Szavak mondatokká fűzésének gyakorlása – mondatalkotás adott szavakkal, adott témák alapján. A mondat jelentésének, a beszélő szándékának tudatosítása játékos gyakorlatok által
 - Kérdőszavak megfelelő használata, a kérdés és a felelet megfogalmazásának gyakorlása a párbeszéd szabályainak betartásával – kérdések és kijelentések helyes megfogalmazása, a válaszadás igazítása a kérdéshez
 - Gyakorlatok a térbeli, időbeli, és mértékbeli relációkat kifejező szavak helyes használatára
 - Kommunikációs helyzetteremtés a beszélői magatartás megnyilvánulására (párbeszéd a vásárlás, az orvosnál, a bábszínházban témakörben), az önbizalomra, a kapcsolatteremtésre, a beilleszkedésre, a feladatmegértésre, a feladattartásra, az érdeklődésre, a kíváncsiságra való ösztönzés a szocialitás fejlesztése érdekében
 - A helyzetfelismerést, beszédhelyzethez való alkalmazkodást fejlesztő gyakorlatok – szituációs játékok
 - Köszönés, bemutatkozás gyakorloltatása

- Beszélgetés kezdeményezésére való ösztönzés, párbeszédbe való bekapcsolódásra készítés
- Társakra való figyelmesség gyakoroltatása az aktív tématarás érdekében – egymásra figyelmesség, együttérzés, egymáshoz való alkalmazkodás, egymás segítése gyakorlása szituációs játékokban

3. Az írott szöveg megértésének fejlesztése (felkészülés az olvasás megtanulására)

- Előkészítő osztályban gyakorlatokat terveznek annak tudatosítására, hogy:
 - a nyomtatott szöveg nyelvi jelentést hordoz – képregények megfigyelése; színes képes meséskönyvek lapozása; felolvasott mesék, versek, történetek eseményeinek társítása könyvek képeivel
 - a nyomtatott és kimondott szavak megfelelnek egymásnak
 - a szöveg balról jobbra és felülről lefelé halad az oldalon – soronként, balról jobbra haladva szavak bekarikázása folyóiratok szövegeiben, azonos betűk kiszínezése azonos színekkel anélkül, hogy ismernék a betűk jelentését, olvasnák a szavakat
- A tanulók ismerkednek az írott szöveggel képolvasás formájában, konvencionális jeleket, szimbólumokat is használva. Lényeges a nagy nyomtatott betűkkel írt szavak globális olvasása (gyakran látott szavak: saját és társaik neve, szóképek, üzenetek, üdvözlések).
 - Szóképek és szóképek szimbólumainak felismerését, megfeleltetését segítő játékos gyakorlatok – a szavak vizuális jelzőire figyelmesség, a „szóképes” olvasás, ami a szó egészének képére épül – a tanulók a szóalak látványát rögzítik az emlékezetükbe (Pl. hosszú ideji megfigyelés után társítani tud szóképre írt neveket osztálytársakkal, tárgyak nevét a teremben levő tárgyakkal stb.)
 - Szóképanalízis gyakoroltatása – szóképeket éppúgy szét lehet szedni és össze lehet rakni, mint a kirakós képeket, a szóképek betűkből tevődnek össze (Például: a szókép betűi helyett annyi karikát rajzol, ahány betűt lát a szóban)
 - Akaratlagos és szelektív figyelmi funkciók fejlesztését célzó játékok – az akaratlagos figyelem tartása ebben a korban alakul; az aktivációs szint stabilitása és a motiváció teszik lehetővé a koncentrált, pontos, alapos megfigyelést – érdekes, játékos feladatokkal lehet fejleszteni (Például: két majdnem azonos képen apró változásokat megtalálni; jegyezze meg a hívóképek kezdőhangját)
 - A látási figyelem terjedelmének tartását fejlesztő gyakorlatok – tudja befogni a látásával a szót, szótagot, betűhalmazt, mert olvasás elsajátítása során számos vizuális információt szükséges figyelni és megjegyezni (Például: szóképek nevének többszöri elismérlése után a szóképek betűkre darabolása, majd a betűk újból szóképpé összerakása és a szókép megnevezése; jelölje a betűsorban azt a betűt, ami az elsővel azonos)

4. Az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése (felkészülés az írás megtanulására)

Előkészítő osztályban a felkészülés az írás megtanulására a nagy nyomtatott betűk, szimbólumok, konvencionális jelek írását jelenti. Javasolt integrált tevékenységeket szervezni és ezek keretébe beiktatni az írást rajzzal, kollázssal, ragasztással társítva. Az általuk írt szavak mellett a tanulók felhasználhatják a pedagógus által előre elkészített vagy folyóiratokból kivágott szóképeket is. Írhatnak levelet, készíthetnek üdvözlőt, plakátot, reklámot, óriáskönyvet. Ezek a tevékenységek ne legyenek öncélúak, az elkészült termékeket használják fel az anyanyelv óra más mozzanatában beszélgetések, mesélések, párbeszédok során.

A betűelemek írása a román órákon történik, az ott elsajátítottakat a magyar órákon is felhasználják.

I. OSZTÁLY

1. A szóbeli közlés megértése (beszédészlelés)

- I. osztályban nagyon lényegesek a hangok differenciálását a hallást és a beszédhanghallást fejlesztő játékos tevékenységek:
 - Fonémaszegmentáció (szavak hangokra bontása) – a szó minden egyes hangját elkülönítve kell kiejteni (Például: „Milyen hangok vannak a fal szóban?”; „Mely hangokat hallod a sapka szóban?”)
 - Fonémaszámlálás (hangszámlálás) – egy szó hangjainak azonosítása vagy számlálással hangok számának megadásával, vagy kopogással, lapocskák kirakásával, körök rajzolásával stb. (Például: „Hány hangot hallasz a fal szóban?”)

- Adott hang szóhoz rendelése – egy kimondott szóban előre megnevezett hangot kell felismerni (Például: „Van f hang a fal szóban?") majd adott hívókép segítségével a hívókép hangját felfedezni rajzok nevében és jelölni ezt színezéssel, rajzzal stb.
 - Szó szóhoz rendelése – elmondott szó kezdőhangjának összehasonlítása másik szó kezdőhangjával (Például: A fal szó ugyanúgy kezdődik, mint a fej szó.) és annak jelölése rajzok, színek, mértani formák segítségével egységes jel segítségével
 - Hangkülönítés, hang helyzetének megadása – egy hangot melynek szóbeli helyét megnevezik izoláltan kell kiejteni (Például: „Melyik hanggal kezdődik a fal szó?; Van s a sapka szó elején, a szó belsejében vagy a szó végén?), majd jelölni képek alatti körök színezésével a hang pontos helyét a kép nevében (Például: Rajzolj annyi kört a kép alá, ahány hangot hallasz a kép nevében! Színezd azt a kört, amelyik a f hang helyén van! stb.)
- Játékos gyakorlatok a szóbeli szöveg globális megértésére:
- Kép és a meghallgatott szöveg tartalmának társítására szolgáló tevékenységek
 - Az egymásutánosság, a sorrendiség érzékelését célzó feladatok (Például: eseményeket ábrázoló képek rendezése mese alapján, történet folytatása, befejezése rajzzal stb.)
 - Szerep szöveghű eljátszása
 - Igaz-hamis típusú feladatok
 - Tőszavak és toldalékos szavak megkülönböztetését segítő feladatok - (Például: Szavak toldalékolásának érzékeltetése mozgásos játékkal: utasítások végrehajtása: „Tedd a ceruzát a tolltartóba, tolltartóra” stb.)
- A meghallgatott szöveg iránti érdeklődés felkeltése és fenntartása mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, találós kérdések, népi gyermekjátékok, gyermekversek, népmesék, verses mesék, állatmesék mondása, mesélése, dramatizálása. A beleélést, és az empátikus magatartást fejlesztő helyzetek, gyakorlatok – az érzelmi megnyilvánulásokra való készítés: öröm, szomorúság, meglepődöttség stb. kifejezése.

2. A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése (beszédprodukción)

- A helyes kiejtés, szótagolás és a köznyelvi kiejtés normáihoz való igazodást szolgáló tanulási tevékenységek, játékos gyakorlatok a gyermekek kiejtésbeli és nyelvhelyességi hibáinak folyamatos javítására
- Megfelelő intonáció használata kijelentést, felkiáltást, kérdést kifejező mondatok esetében (de ex. „Tél van. Tél van! Tél van?” E iarnă. E iarnă! E iarnă?)
 - Szótagkülönítés – (Például: képeken látható nyolc állat nevét hallgatják meg a gyermekek egyenként, majd ezeket szótagolva, minden szótagonál tapsolva visszamondják, később kötik szótagmennységet jelölő ábrákhoz, jelekhez - a szavak egy, két és három szótagból álljanak)
 - Szótaghelyettesítés – (Például: ka-kas szóban a - kas szótagot helyettesítsd más szótaggal úgy, hogy értelmes szót nyerj! Rajzold le az így kapott szavakat!)
 - Mondatritmus, szóritmus, szóhangsúly érzékelését fejlesztő játékos gyakorlatok – az artikuláló szervek gyors mozgását fejlesztjük a mondókák, erős ritmusú gyermekversek mondogatása által, de értelmetlen szótagsorokon is gyakoroltathatunk (Például: „ga-gá-ge-gé-gu-gi-gő”, a gyakorlatot változó hangerővel, fokozatosan gyorsítva végeztetjük), az érzelmi hangsúly érzékeltetése ellentétes mondatokkal (Például: „Nagyon fáj, nem fáj,/ Szeretem, nem szeretem”) szituációs helyzetekben (Például: utasítva, kérve, követelve, haragosan)
 - Helyes toldalékolás gyakorlása játékosan – játékos gyakorlatok az alapszó és a toldalék viszonyának felismerésére, annak tudatosítására, hogy a szavakat gyakran toldalékolással kapcsoljuk egybe (Például: helytelen toldalékolás javítása, toldalék nélküli szavak kiegészítése toldalékkal a közlemény tartalmának megfelelően)
 - Szótóváltozások megfigyelését segítő gyakorlatok – egyes-többes szám játékos gyakorlása (Például: tó-tavak, kanál-kanalak), tárgyrag játékos illesztése (Például: tükör-tükröt, tél-telet, nyár-nyarat)
- Egyszerű kommunikációs helyzetekben való részvétel, szavak mondatokká fűzésének gyakorlása mondatalkotás adott témák alapján. A mondat jelentésének, a beszélő szándékának tudatosítása játékos gyakorlatok által.
- Megtörtént események elmesélése (otthon, az iskolában, tárgy elkészítése, személy, játék bemutatása stb.)
 - Párbeszéd alkalmazása adott kommunikációs helyzetekben: beleegyezés és ellenkezés, tetszés és nemtetszés kifejezése, engedély kérése

- Párbeszéd hétköznapi témakörben
- Érzelmek és gondolatok megfogalmazása megfelelő arcjáték és testbeszéd kíséretében

3. Az írott szöveg megértésének fejlesztése

- I. osztályban az olvasásora szánt szavak, mondatok, szövegek a magyar és román nyelvben közös, a román órákon elsajátított betűket tartalmazzák.
 - Adott betű azonosítása - gyermekfolyóiratok oldalain az új betű azonos színnel jelölése
 - Nyelvi elemek tudatos felépítésének érzékelését célzó gyakorlatok: a mondat szavakra, a szó szótagokra, a szótag fonémákra/grafémákra való felbontása. Mondat, szó, szótag, hang/graféma (betű) felismerését és megkülönböztetését célzó játékos gyakorlatok – jelekkel, jelképekkel történő ismerkedés, melyeken keresztül tudatosan kialakulnak az alapvető nyelvi fogalmak. (Például: betűkártyák, szókártyák, mondatcsíkok használata, melyek kezdetben vonalakkal, körlapokkal, színes mértani formákkal jelölik a hangok helyét)
 - Szótagok összeillesztése – (Például: ismert állatok képét vágják szét a tanulók és ehhez hasonlóan két részre tagolják az állatneveket: első részükhöz az első szótag, második részükhöz a második szótag tartozik; az így kapott szótagokat új szavakká kell összetenni, majd visszahelyezni az eredeti szavakba.)
 - A látási figyelem terjedelmének tartását fejlesztő gyakorlatok – tudja befogni a látásával a szót, szótagot, betűhalmazt, mert olvasás elsajátítása során számos vizuális információt szükséges figyelni és megjegyezni (Például: szóképek nevének többszöri elisméltése után a szóképek betűkre darabolása, majd a betűk újból szóképpé összerakása és a szókép megnevezése; jelölje a betűsorban azt a betűt, ami az elsővel azonos)
- Szövegértés fejlesztése egyszerű, rövid szövegek szintjén
 - Játékos gyakorlatok a sorrendiség felismerésére, a sorozatok pontos felidézésére és visszaadására. Ez a szeriális képesség kulcsfontosságú az olvasási készség kialakulásának folyamatában. (Például: mese összekevert képsorainak megfelelő sorrendbe rendezése)
 - Képregény, óriáskönyv, leporello rövid párbeszédének olvasása
 - Hirdetések, reklámok, saját készítésű tematikus projektek végtermékeinek kiállítása és azok elolvasása
- Könyvek iránti érdeklődés felkeltése olyan gyermekirodalmi művek olvasásával, amely megfelel a gyermek életkori sajátosságainak (Például: olyan könyvek ajánlása, amelyek képanyaga és rövid szövege felkelti a gyermek érdeklődését és alakítja az ízlését, kedvenc könyv, mese bemutatása)

4. Az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése

I. osztályban azokat a betűket írják a tanulók, amelyek a magyar és román nyelvben közösek. A román órákon megtanult betűket felhasználva alkotnak szavakat, mondatokat, rövid szövegeket. Az írott szövegek az ismert betűkön kívül tartalmazhatnak rajzokat, szimbólumokat, konvencionális jeleket. A betűk, szavak, mondatok, szövegek írása először írott betűről írottra, majd nyomtatotról írottra történik. Olyan integrált tevékenységek szervezése ajánlott, amelyek az írást is magukba foglalják és életszerűek:

- Karácsonyi szerep: meghívók, tombolák, plakát, üdvözetek készítése, levélírás a Mikulásnak. Azokat a szavakat, amelyekben a magyar nyelv specifikus betűi vannak kivághatják vagy a tanító írott betűvel felírhatja a táblára és a tanulók lemásolják. (Például: Kedves Mikulás! Tábláról való lemásolása a K, k és á betűk miatt jelenthet gondot, de a tábláról le tudják másolni.)
- Kedvenc társasjátékom: az egyszerű szabályokat lemásolják és a játéktábla megfelelő helyére ragasztják (Például: Állj egy kört! Lépj hátrát előre! Lépj kettőt hátra!)
- Az én családom: a lerajzolt családtagok mellé odaírja a családban betöltött szerepüket és nevüket. A tanító előre elkészített kártyákkal segítheti a tanulók munkáját olyan nevek esetében, amelyek specifikus betűket tartalmaznak.

II. OSZTÁLY

1. A szóbeli közlés megértése (beszédészlelés)

II. osztályban a magyar nyelv specifikus hangjaira és a beszélt nyelv sajátosságainak tudatosítására kerül a hangsúly.

- A beszédben előforduló sztenderdek nem megfelelő mondatok, hibák felismerését és javítását célzó gyakorlatok
- A mondatbeli szórend felismerését segítő gyakorlatok
- Olyan tevékenységekben való aktív részvétel, amely a hallottak megértését igazolja - játékos gyakorlatok cselekvés bemutatására utasítások alapján, ezek felismerése pantomimmel való bemutatás alapján
- Ellenkezés és tagadás kifejezése tagadószóval vagy ellentétes értelmű szóval (Például: Nagyon fáj./Nem fáj. Szeretem./Nem szeretem. A kutyám okos./A kutyám buta.) különböző beszédhelyzetekben. (Például közölve, kérlelve, követelve, haragosan).
- Gyermekműsorok meghallgatása/megnézése (magyar nyelvű gyerekeknek szánt ismeretterjesztő filmek, youtube-os filmecek)
- Magyar nyelvű rajzfilmek, feldolgozott népmesék megnézése

2. A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése (beszédprodukción)

II.osztályban a tanulók olyan tanulási tevékenységeken vesznek részt, amelyek a helyes kiejtést alakítják. Ugyanakkor fontos gondolatok és érzelmek érthető megfogalmazása, amit párbeszéddel, meséléssel gyakorolnak.

- Helyes kiejtést, ritmust, intonációt fejlesztő tevékenységek
 - A beszédrítmus, hanglejtés, hangerő, hangmagasság igazítása a kommunikációs helyzethez – hosszú-rövid ritmus érzékeltése (a hangok hosszúságának differenciálása) szópárok segítségével (Például: „baj-báj, láb-lap”), nyelvtörők, folyamatos beszéd ritmusának változtatása (gyorsítás, lassítás), hangok, szavak, mondatok, összefüggő szövegek mondása változó hangerővel, hangerőgyakorlatok szituációs helyzetekben (Például: anyu hívja a fiát, aki a sokadik hívásra nem reagál, vásári kikiáltók), hangváltásos gyakorlatok (Például: mackó és cinke beszélget egymással), számsorok, szósortok elmondása különböző hangmagasságokban, a mondatok hanglejtésének gyakorlása utánmondással
 - Játékos gyakorlatok a kijelentő, kérdő, és felkiáltó mondat hanglejtésének kiejtésére
 - Játékos gyakorlatok a mondat intonációjának változására a beszélő szándéka és érzelme szerint (Például: Gyere kirándulni! – fejezzen ki kérést, parancsot)
 - Köznyelvi kiejtés normáihoz való igazodást célzó gyakorlatok – játékos gyakorlatok a gyermekek kiejtésbeli és nyelvhelyességi hibáinak folyamatos javítására
 - Hangok időtartamának differenciálása, érzékelése és helyes kiejtése: visszhangjátékok (Például: „Mondd ki azt a hangot, amelyiket a szóban hosszan hallottad!”), kopogtatós játék (Például: „Ha hosszan hallod a ... hangot, koppants!”) jelentésmegkülönböztető játékok: hosszú-rövid magánhangzók cseréje (Például: „öt-öt, csíkos-csikós”), hosszú-rövid mássalhangzók cseréje (Például: „hal-hall”, „megy-meggy”, „felet-felett”)
 - Mondatkapcsolások (időrendiség, ok-okozati összefüggések szerint vagy kötőszavak segítségével) – tartalmilag összefüggő mondatok kapcsolása, rendezése a megadott szempontok szerint, mesélés képsor alapján, megkezdett mondatok, történetek befejezése
 - Helyes toldalékolás gyakorlása játékosan – játékos gyakorlatok az alapszó és a toldalék viszonyának felismerésére, annak tudatosítására, hogy a szavakat gyakran toldalékolással kapcsoljuk egybe (Például: helytelen toldalékolás javítása, toldalék nélküli szavak kiegészítése toldalékkal a közlemény tartalmának megfelelően)
 - Magyarázat, véleménykifejtés ismert szövegkontextusban (Például: Ki a kedvenc mesehősöd? Miért? Tetszik.....viselkedése? Mondd el a véleményed a tegnapi kirándulásról! Hogy éreztél magad, amikor...? Miért? Miért esik az eső? Miért hull a hó?)
- Párbeszéd alkalmazása életszerű kommunikációs helyzetekben
 - Rövid, életszerű párbeszédekben való részvétel (Például: Kérlek, add ide a radírt! Tessék. Köszönöm szépen. Hol van az üzlet? Az üzlet ...van. Köszönöm szépen. Szívesen. Hogy telt a vakáció? Nagyon jól, mert... Lesz szíves megmondani hány óra? Köszönöm szépen. Szívesen.)
 - Események, tevékenységek, kiállítások, kirándulások, versenyek, csoportmunkák megszervezésének megbeszélése, előkészítése
 - Kommunikációs helyzetteremtés a beszélői magatartás megnyilvánulására – az önbizalomra, a kapcsolatteremtésre, a beilleszkedésre, a feladatmegértésre, a feladattartásra, az érdeklődésre, a kíváncsiságra való ösztönzés és a szocialitás fejlesztése érdekében (Például: dramatizálások, élménybeszámolók, véleménynyilvánítás, a kritikai érzék fejlesztése)

3. Az írott szöveg megértésének fejlesztése

II. osztályban cél a magyar nyelv specifikus betűinek tudatosítása. Ezt a betűfelismerési gyakorlatok, a hang és betű megfeleltetését fejlesztő gyakorlatok, az adott hang/betű szóhoz rendelésének gyakorlása (szógyűjtés), az összeolvasási gyakorlatok, a hangos olvasás gyakorlása változatos és a gyerekek számára érdekes olvasási tevékenységek (láncolvasás, olvasás szerepekre osztva, viszhangolvasás stb.) által valósíthatjuk meg. A szöveg megértése céljából a gyermekek gyakorolják a némaolvasást is. Az irodalmi szövegek mellett lényeges az ismeretterjesztő és a funkcionális szövegek olvasása is (meghívó, üdvözlő, plakát). Ajánlott:

- Szerepre, előadásra való készülés a szöveg szerepekre osztott hangos olvasásával
- Versek, állatmesék, mesék kifejező olvasása
- Az elolvasott szavak, szószerkezetek, mondatok, rövid szövegek megértését bizonyító játékos gyakorlatok: cselekmény reprodukálása képsor, cselekvést jelentő szavak segítségével, szereplők csoportosítása adott tulajdonságok alapján
- Játékos gyakorlatok az összetett szavak olvasására és megértésére
- Válaszolás a némán olvasott szöveggel kapcsolatos kérdésekre
- Képsor készítése az olvasottak alapján
- Könyv, internetről származó szöveg, folyóirat olvasása megadott témában (projekt készítése)
- Egyszerű kritikai gondolkodást fejlesztő technikák alkalmazása

4. Az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése

II. osztályban a fő feladat a magyar nyelv specifikus betűinek írása. A tanulók az ezeket a betűket tartalmazó szótagokat, szavakat, szószerkezeteket, mondatokat, rövid szövegeket másolják írótról írótra, majd nyomtatotról írótra, írják látó-halló tollbamondás után, majd csak tollbamondás után. Végső cél a funkcionális szövegek írása.

- Szavak csoportosítása, válogató másolása, tollbamondás után írása (szavak értelme vagy helyesírási tudnivalók szerint: rövid és hosszú magánhangzók, egyjegyű és kétjegyű, rövid és hosszú mássalhangzók helyesírása)
- Helyesírást, önellenőrzést, önálló hibajavítást fejlesztő gyakorlatok
- Mondatok, kiegészítése toldalékos szavakkal, kérdések alapján
- Szöveg kiegészítése szavakkal
- Tipusnyomatványok kiegészítése
- Plakát elkészítése (rövid szöveg írása szerep, ünnepély, meccs, kirándulás népszerűsítésére)
- Játékos gyakorlatok funkcionális szövegek írására: levél (boríték megcímezése), vásárlási lista, csomagolási lista, üzenet barát vagy családtag számára, ünnepi menü összeállítása
- Integrált projekteket bemutató plakátok mondatainak, rövid szövegeinek megfogalmazás és leírása

AJÁNLÁSOK

- *Népköltészeti alkotások: népmesék, közmondások, szólások, találós kérdések, nyelvtörők*
- *Magyar írók, költők művei*
- *Az egyetemes gyermekirodalom képviselőinek alkotásai*

MAGYAR ÉS EGYETEMES GYERMEKIRODALMI, IRODALMI ÉS NÉPKÖLTÉSZETI ALKOTÁSOK A KÖVETKEZŐ TÉMAKÖRÖKBEN:

1. *A gyermekek közvetlen és tágabb környezete (én, család, iskola, közvetlen környezetünk, szülőföld, közlekedés, népszokások, ünnepeink, stb.)*
2. *Pozitív erkölcsi vonások kialakítását szolgáló szövegek (szeretet, barátság, becsületesség, igazság, bátorság, másság elfogadása, tolerancia stb.)*
3. *Az évszakok és a velük kapcsolatos tevékenységek*
4. *Növény- és állatvilág*
5. *Az ember (egészség, étkezés, öltözködés, foglalkozások, stb.)*
6. *Az ember és a természet kapcsolata*
7. *A gyermekek érdeklődésének megfelelő közérthető publicisztikai, egyszerű ismeretterjesztő szövegek tanulmányozása, életkoruknak megfelelő folyóiratok, gyermeklexikonok, ifjúsági kiadványok olvasása*

A munkacsoport tagjai:

Bilibók Jenő	Pusztinai Általános Iskola, Pusztina
Földi Mária	Külsőrekecsini Általános Iskola, Külsőrekecsin
Karp Ágnes	Szász Adalbert Sportlíceum, Marosvásárhely
Kerekes Izabella	Nagy Mózes Elméleti Líceum, Kézdivásárhely
Kocsis Annamária	Kovászna megyei tanfelügyelőség, Sepsiszentgyörgy
Makai Emese-Márta	Diaconu Coresi Általános Iskola, Brassó
Márton Attila	Lészpedi Általános Iskola, Lészped
Mátyás Emőke-Éva	Országos és Tudományos Kutatási Minisztérium, Bukarest
Molnár Judit	Domokosi Benkő Ferenc Általános Iskola, Domokos
Porche Éva	Hargita megyei tanfelügyelőség, Csíkszereda